

## KİTAP ELEŞTİRİLERİ / BOOK REVIEWS

HASAN BAKTIR, *Sör Paul Rycaut'un Hâlihazırdaki Şarkiyatçılığı: Sultan, Devşirmeler, Harem* (Ankara: Tiydem,2013), 179 pp.ISBN 978-605-1510-6140

Paul Rycaut (1628–1700) is one of the most important of early modern English writers about the Ottoman Empire. His book, *The Present State of the Ottoman Empire*, appeared in 1667 and was constantly reprinted, sometimes more than once in the same year. It was also expanded as Rycaut added new information. By the time Rycaut died, the book had been translated into various European languages and had grown to twice its original length.

Rycaut was the first English writer to present a detailed description of the Ottoman government, history, religious culture, social groups, and trading potential. What was unique about his work was that it was written by an Englishman who had lived in Smyrna and Istanbul for years, and who had befriended a long-time resident of the court whom, he claimed, furnished him with first-hand and inside information. Rycaut wrote from experience, which is why he was celebrated in England for his information, especially his attentiveness to England's commercial dealings with the Empire.

Important as he was, Rycaut has not received enough critical attention in the scholarship about early modern Britain and the Ottoman Empire. True, he is frequently quoted and no study can afford to ignore him. But there is still a vast opportunity for examining Rycaut critically, in regard to the experience he described and the sources he used. After all, he was so influential that Restoration Britons came to see the Empire through his eyes.

Dr. Baktır, Associate Professor of English at Erciyes University, notes that there are thirty-one plays written during the Elizabethan period about "Turks," twelve of which are about Ottomans. In this respect, Baktır's book fills an important niche. As I do not know Turkish but was very eager to learn of the contents of this book, I asked Dr. Baktır to furnish me with a detailed description of each chapter. The book focuses completely on Rycaut, furnishing a detailed biography and situating *The Present State* in the long trajectory of English (and Continental writings in English translation) about the Ottoman Empire and the Islamic World at large. One of the areas that fascinated English readers was the absolutism of the Ottoman Sultan, an absolutism that would come to an end in England with the "Glorious Revolution." Baktır examines this topic as well as the topic of the harem about which Rycaut wrote, after admitting that he never set foot in it.

Baktır's book, therefore, shows the extent to which Rycaut can be seen to have been reliable (and sometimes unreliable) in his information. It also demonstrates how much Rycaut indulged in the kind of Orientalism that would reach its apogee in the 19th century. In the first chapter of his study, Baktır gives an extensive analysis of what he identifies as "Ottoman Literature". This category includes a variety of works written by English scholars and playwrights along with a considerable sum of books translated into English language from the works of various continental writers and travelers. Baktır further argues in this chapter that this popularity of Turks and the interest in the Ottoman World continued for about eighty years in England.

The second chapter of the study focuses on Sir Paul Rycaut's life. Referring to the Hugonot and Spanish background of Rycaut, Baktır writes about Rycaut's intellectual development. Quoting from Rycaut, Baktır emphasizes that Rycaut's most important gain from his father was "the liberal education". The journey to Spain with his brother to claim his father's credit from the Spanish king allowed him to pursue further education at a Spanish University, Alcalá de Henares. Baktır shows how Rycaut's learning, reliability and diligence made him the right person for Heneage Finch to appoint him private secretary to the ambassador of the English Levant Company between 1559 and 1565. Constantinople was a turning point in Rycaut's life: a sociable man, Rycaut easily found friends from among members of the higher

Ottoman society who provided him with what he needed for his masterpiece *The Present State of the Ottoman Empire*.

Baktır argues that Rycaut's discourse bears some resemblances to Knolles and Sanderson. Like Knolles, for instance, Rycaut describes the Ottoman Sultan as tyrannical and absolutist. Yet, Rycaut is different from Knolles in the sense that he writes based on his experience. Furthermore, and unlike Knolles, he also argues that England would certainly benefit from a good economic relation with the most powerful "Empire of the World". Baktır refers to Rycaut's argument that to keep the peace and to improve the trade with the Turks would bring wealth and prosperity to England.

In the last chapter of the study, Baktır discusses Rycaut's claim to "truthfulness" in *The Present State of the Ottoman Empire*. Drawing attention to discursive resemblances between Rycaut and other contemporary European Ottomanists like Knolles and Sanderson, Baktır highlights Rycaut's orientalist attitude. In the context of this argument, Rycaut's claim that he accessed the Ottoman Saray via his so-called intimate friend of Polish origin becomes untenable. Baktır identified this so-called friend as Albert Bobowski (Ali Ufki Bey), who was the head of the dragomans at the Ottoman Court. But, as Baktır notes, referring to Berktaş's biography of Ali Ufki Bey, Bobowski left Constantinople for Cairo in 1655 and could have met Rycaut no more than a few times during Rycaut's stay in Constantinople.

Dr. Hasan Baktır has written an informative book and is now working on another monograph about the early decades of the English Levant Company for which he spent 2014-2015 conducting research at the University of Minnesota.

NABIL MATAR

University of Minnesota, College of Liberal arts

EDNA LONGLEY (ed.), *The Bloodaxe Book of 20<sup>th</sup> Century Poetry: From Britain and Ireland* (Eastburn: Bloodaxe Books Ltd., 2013), 368 pp. ISBN 978 1 85224 514 6

Bloodaxe Books, established in 1978, injected new spirit into British poetry by printing works by young and so far neglected authors. It has since acted also as an agent supporting women poets from Britain and Ireland, other English-speaking countries as well as European countries. With a similar mission in mind, *The Bloodaxe Book of 20<sup>th</sup> Century Poetry* presents an anthology garnered from England, Ireland, Northern Ireland, Wales and Scotland.

The title *Book of 20<sup>th</sup> Century Poetry* is a bit tricky; such a title is chosen either in order to tune down the grandiose and ambitious associations of an anthology or intended to answer possible criticism in terms of its questionable content. The cover title is far from being self-explanatory because it might imply a collection of poetry written all over the world, a collection of essays on poetry, or poetry written in English speaking countries. Only on page 3 does one get a clearer picture with the added subtitle "From Britain and Ireland". This may be due to cultural and political implications of such nomenclatures as English, British and English speaking. After all, the idea of Englishness is itself a contested term since 20<sup>th</sup> century English poetry is like an airport waiting room where poets from an astounding number of different countries and nationalities meet and depart.

The publisher's web page introduces the editor as follows: "Edna Longley is a Professor Emerita in the School of English, Queen's University Belfast. Her publications include an edition of Edward Thomas's prose writings, *A Language Not to Be Betrayed* (1981) from Carcanet, and four critical books: *Louis MacNeice: A Study* (1988) from Faber, and *Poetry in the Wars* (1986), *The Living Stream: Literature & Revisionism in Ireland* (1994) and *Poetry & Posterity* (2000) from Bloodaxe. She also edited *The*

*Bloodaxe Book of 20th Century Poetry* (2000) and *Edward Thomas: The Annotated Collected Poems* (Bloodaxe, 2008).” As this brief biography demonstrates, Longley is well-read in and has written mostly about Irish and Anglo-Welsh poets.

Editing an anthology of English poetry means taking risks, being ready to breast criticism from readers and critics, and burning with possible sense of remorse about those poets that have been left out. Undertaking such a huge task requires having command of the poetry written in the previous century, the changes it has undergone, the heavy traffic of poets going into and out of the British Isles. With such concerns in mind, one can say with certainty that Longley has edited an up-to-date and insightful anthology with clear cut boundaries.

Longley’s preface provides a satisfactory introduction, explicating the rationale behind the selection of poets and poems. In this sense it presents a fairly comprehensive summary of English poetry in the Twentieth Century. As the editor Longley is well aware of the sense of continuity, interconnection, and renewal within the poetic tradition in the English language. And she embraces W. B. Yeats’s view on the character of Modern poetry. Yeats observes that since the death of Tennyson the predominant form in poetry has been the lyric:

“In the Victorian era the most famous poetry was often a passage in a poem of some length, perhaps of great length, a poem full of thoughts that might have been expressed in prose. A short lyric seemed an accident, an interruption amid more serious work. . . . The aim of my friends, my own aim, if it sometimes made us prefer the acorn to the oak, the small to the great, freed us from many things we thought an impurity.” (p.15)

The comparison of the lyric as an offshoot of the epic provides, Longley herself states, the first organizing principle of the anthology, though there are extracts from such long poems as T.S. Eliot’s *The Waste Land* and Basil Bunting’s *Briggflatts*. She observes rightly that even these extracts are lyrical in essence, since they are lyrical parts forming a bigger whole. This lyrical emphasis on lyric quality can be defined not in terms of “first person voice” but rather through concentration of language (p.16).

The second criterion of the anthology, which is also one of the main characteristics of Modern poetry, is urbanism. In the words of Jameson, “The great modernist literature –from Baudelaire and Flaubert to ‘Ulysses’ and beyond—is a city literature.”<sup>1</sup> (1982:129). The anthology does justice to this significant trait, giving abundant examples: “T.S. Eliot’s ‘Unreal City’, Louis MacNeice’s oppressive ‘Birmingham’, Philip Larkin’s deceptively blank ‘Coventry’, Ciaran Carson’s labyrinthine ‘Belfast’.” (p.16).

Longley’s “Preface” moves onto war poetry, which she thinks has been artificially (because simply seen in terms of subject matter) turned into a genre per se through anthologies. Longley implies that the real appreciation of war poetry is possible by taking into account the way individual poets responded not only to the human atrocity but also the way it was expressed. “Charles Sorley in 1914, Keith Douglas in 1939, recognised that the language and rhythms of most poetry had become obsolete. Both also wished that the experience of war would revolutionise English society”(18). Another claim that Longley brings forth is that the poetry of the World War I led to a drastic change in the elegy, turning it into “a means of political protest” (p.18). She refutes the idea that war poets were conservative since they produced in traditional verse forms, asserting that these forms may in fact have more impact in terms of communicating one’s message. Criticising war poetry on such grounds is to some extent valid but one should bear in mind that genres act in two different ways: they are not only recipes easing the poet’s job through a complicated maze of form, they also demand the content to be squeezed into an aesthetically beautiful yet almost impossible form.

---

1. Frederic Jameson, “Ulysses in History”, in W. J. McCormack and Alistair Stead (eds.), *James Joyce and Modern Literature* (London: Routledge & Kegan Paul, 1982), p.129.

However, warns Longley, one should not ignore the impact of the Modernist camp in poetry led by Eliot and Pound, who propagated free verse and speech rhythms of daily life rather than rigid versification. Longley observes that the “modern movement” in poetry that was originally American also led to its Yeatsian version in which form was respected (p.20). However, James Joyce professed a subversive poetics, thus highlighting the relationship between poetics and politics. Scotland, goes on Longley, has been bolder in this subversion by encouraging experimental poetry, of which Edwin Morgan’s poem “Chinese Cat” can serve as an apt example:

“p m r k g n i a o u  
 p m r k g n i a o  
 p m r k n i a o  
 p m r n i a o  
 p m r i a o  
 p m i a o  
 m a i o  
 m a o” (p.204)

The “Preface” introduces the quarrel with the self or inner conflicts of the speaker as another defining quality of the lyric. These feelings of doubt and relativity become visible “between tones of voice, between stanza-form and syntax, between one poem and another” (p.21), and in no way do forms preclude the expression of modern sentiments. As Longley points out, “one way in which this anthology suggests the vitality of traditional forms, the variety of Twentieth Century poetry” is including short, dense poems.

Twentieth century poetry is also remarkable in the production of “more poems (not all by women) in the voice of female desire, in the voice of mother, daughter or wife” (p.22). From Eliot’s female speakers who appear in fragments in *The Waste Land* to Carol Ann Duffy’s female personas, this is indeed the case. And the anthology includes a considerable number of female poets from England, Ireland, and Scotland, which is almost one sixth of all poets covered: Stevie Smith, Sylvia Plath, Fleur Addock, Eiléan Ní Chuilleanáin, Carol Rumens, Selima Hill, Medbh Mc Guckian, Jo Shapcott, Carol Ann Duffy, Kathleen Jamie. This is an achievement considering many other anthologies where the list of women poets does not go beyond the troika of Smith, Plath, and Duffy.

Religion is the last issue discussed in the preface as one of the factors influencing 20<sup>th</sup> Century British poetry. Longley refers to Matthew Arnold, who claimed that religion would be replaced by poetry. Arnold’s prediction did not become reality though; religion, albeit attenuated in power, continues to hold sway. “From 1900 to the millennium, poetry is full of displaced or redirected religion. Christianity shapes the vision and forms even of poets who disown it, like Thomas Hardy. Yeats was drawn to poetry as compensation for the loss of God” (p.24). One might also mention the Welsh poet R. S. Thomas, a priest by profession, who in his poem “Via Negativa” expresses his suffering from an excruciating feeling of doubt as a clergy:

“Why no! I never thought other than  
 That God is that great absence  
 In our lives, the empty silence  
 Within, the place where we go  
 Seeking, not in hope to  
 Arrive or find.” (p.175)

The Bloodaxe anthology is 368-page book that harbours 59 poets beginning with Thomas Hardy (who is seen as a transition from the Victorian period to Modernism) and closing with the Scottish poet

Don Peterson (born 1963). A striking characteristic of the book is the meticulous balance in the way “English” poets and “non-English” poets are chosen. The book seems, quite understandably and with a just reason, to favour poets from Ireland, Scotland and Wales, since they do not get as much space as English poets in many anthologies. Longley’s succinct and illuminating introduction to each poet traces their development as well as justifying the selection of individual poems. Rather than representing poets who gathered around semi-official coteries, Longley focuses on poets that influenced the poetic scene in Britain and Ireland. Therefore, one does not find an abundant number of Movement poets, except Philip Larkin and Thom Gunn, who appear in the book independently, or the Group poets led by Philip Hobsbaum.

There are not many and serious points that flaw this anthology. One question, though a minor one, is the fact that some poets (such as John Montague, who was born in Brooklyn in 1929, lived in Ireland but spent the rest of his life in France and America) with different origins other than Britain are included in the book. A second point involves an editorial decision in that the composition and/or publication dates of the poems are missing. This would definitely improve the book’s quality giving the reader a chronological perspective in easily tracking the changes in poets’ individual aesthetics, subject matter, language, tone, attitude, and so on. Thirdly, the anthology would definitely be easier and more practical to use with the addition of an index.

Longley’s book is a compact, dense, and carefully gathered collection. Though it is a reprint of the book published in 2000, it still gives a sense of wonder and novelty. Compared to other bulky anthologies, it is an exciting source encapsulating strikingly representative poets, which renders it a suitable textbook as well as an enjoyable collection for the common reader of poetry.

FAHRİ ÖZ

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü

LORNA JOWETT and STACEY ABBOTT, *TV Horror: Investigating the Dark Side of the Small Screen* (London: I.B. Tauris and Co. Ltd., 2013), 270 pp. ISBN 9781848856172

Jowett’s and Abbott’s volume is an encyclopedic work that enlightens readers on the major characteristics, visual aspects and thematic concerns of all those TV programs that since the 1960s have been (partly) based on—or, have re-worked—the conventions and tropes of the horror genre. *TV Horror* is a perfect addition to the book-length studies hitherto published, especially those that are focused on a single TV program (such as Rhonda Wilcox’s 2005 *Why Buffy Matters* and Brigid Cherry’s 2012 *True Blood*). Academic studies on horror TV are indeed relatively scant, especially in comparison with studies of horror cinema. Matt Hills’ *The Pleasures of Horror* (2005), for example, dedicates only a chapter to the subject. Jowett’s and Abbott’s book is therefore a valuable addition to publications such as Thomas Fahy’s *The Writing Dead: Talking Terror with TV’s Top Writers* (2015)—which reports several interviews of the most popular TV series’ writers of the contemporary age—and John Kenneth Muir’s *Terror Television: American Series, 1970-1999* (2001)—which analyses many series of the earlier decades, but excludes all European productions. This volume could also be considered as a fitting companion to Catherine Johnson’s *Telefantasy* (2005) and Helen Wheatley’s *Gothic Television*, both of which examine a wide range of world TV programs.

After explaining at length what are considered as the three periods of television production (from the 1950s networks to the contemporary digital era) in the first chapter—which therefore works as

a brilliant introduction to television studies at large—Jowett and Abbott focus on the tradition of comedy-horror, which was initiated by *The Addams Family* and *The Munsters* in the late 1960s, and on children's television (which includes programs such as *Count Duckula* and *Scooby-Doo*). These shows, Jowett and Abbott explain, reinvent familiar horror tropes for a new audience.

In the third and fourth chapters, the volume examines TV mini-series such as *The Twilight Zone* and *Hammer House of Horror*, the 1960s and 1970s low-budget adaptations of Gothic novels and the adaptations of the best-selling novels by Stephen King, who is appropriately defined as “the mainstream face of the horror genre” (p.71). As is the case of each chapter of the volume, frequent comparisons are established between the TV programs under examination and cinematic horror films as well as between older and more recent TV programs. This is very useful in order to establish the differences between TV and cinematic productions in terms of special effects and in terms of censorship restrictions—which, as Jowett and Abbott point out, are fluid and evolve with changes in the television industry and with changes in society and politics. Jowett and Abbott also explain that television programs use different narrative techniques, which on the one hand include monster-of-the-week episodes and broader narrative arcs, and on the other hand are structured through the building up of mini-climaxes before the commercial breaks.

The fifth chapter then focuses on the work of horror auteurs by examining the productions for TV of directors Dan Curtis and Dario Argento and writer Nigel Kneale, whereas the sixth chapter analyses the realistic reworking of Gothic tropes and their use of “the mundane to heighten the contrast between the fantastic and the everyday” in programs such as *Being Human* (p.110). Using the theories on the fantastic elaborated by Tzvetan Todorov and Rosemary Jackson, Jowett and Abbott study the realistic aesthetics of *American Gothic* and *True Blood*, indicating also what are the typical characteristics of Southern Gothic (such as overabundance of imagery or sexual and grotesque excess) as opposed to the noir and urban aesthetics of the Gothic genre at large.

The seventh chapter offers a brilliant discussion of TV's alternate use of suggestion and more graphic depictions of details. Such a discussion is initially based on the definitions of terror and horror elaborated in the eighteenth century by popular literary writers Samuel Taylor Coleridge and Ann Radcliffe. These are then applied to “the perceived limitations of the televisual (smaller screen, shallower depth of field)” (p.134), which force the directors and writers to adapt to – and experiment with - a different medium than cinema. An effective example of the explicit depiction of graphic details is offered by the series *Pushing Daisies*, which spectacularizes body horror by representing the dead bodies on the small screen as corporeally excessive. In the subsequent chapter, Jowett and Abbott study those TV productions “that delight in surrealism and strangeness, evoking the fantastic through art-house emphasis on visuality” (p.156). Examples are chosen from *Carnivàle* and *Twin Peaks*, both of which use abundantly non-linear narratives, oneiric atmospheres, bizarre and eccentric characters, slow motion and distorted sound.

The ninth chapter maintains a very original argument in its analysis of “the ways in which TV is a prime site for horror because of its function as a conduit, a network, an interface, and because of its reality effect” (p.181). The depiction of new technologies as uncanny, as Jowett and Abbott indicate, was already evident in the nineteenth-century works of Bram Stoker, Arthur Conan Doyle and in literary ghost stories. In the case of contemporary programs, the parallels with Reality TV and the use of TV as an interface are traced in productions such as *Garth Marenghi's Dark Place* and *Supernatural*. The last chapter explores fan responses to the monsters and serial killers represented in horror TV, emphasizing the fact that the audience's identification with the outsider characters coincided with the era that saw the rise of civil and gay rights alongside the feminist movement. Excellent examples are provided from *Dark Shadows*, *Dexter* and *Torchwood*.

Jowett's and Abbott's analysis includes popular American and European programs such as *Angel*, *the Vampire Diaries* and *Dr. Who*, but it also examines lesser-known productions such as *Ultraviolet* and

*Riget [Kingdom]. TV Horror* revolves repeatedly around some of the most renowned programs of the past five decades, from *Dark Shadows* and *Twin Peaks* to *Buffy the Vampire Slayer* and *The Walking Dead*, without ever being redundant. The book offers a detailed examination of the films and programs' single scenes, analyzing their narrative, focusing on the technical aspects of the sequences (such as lighting, frames, use of colours and sound), but also illustrating the critical reception and public reaction to them and indicating what were/are the members of the programs' production and execution, from the screenwriters and directors to the actors and actresses.

Some of the most interesting issues emerging from this volume are: the differences between the portmanteau format, the anthology series and the serialized format; the evolution of special effects over the decades in respect to the spectacular depiction of body horror; and the hybridity of many horror programs (*Twin Peaks* can be categorized also as soap opera, *The X-Files* as detective drama and *Pushing Daisies* as carnivalesque horror). The list of horror cinema films quoted throughout the volume is impressive and it includes many masterpieces, from George Romero's *Night of the Living Dead* (1968) and William Friedkin's *The Exorcist* (1973) to John Carpenter's *Halloween* (1978) and Stanley Kubrick's *The Shining* (1980). Furthermore, *TV Horror* engages continually with the past and contemporary critical readings of cinema and television (Barbara Creed, Julia Kristeva, Andrew Tudor, Paul Wells and Noël Carroll are only some of the critics whose arguments are confronted here) and thus helps the reader to formulate a precise idea of the academic debate on the subject. The volume shall certainly be beneficial for the experts in the field of Gothic studies and visual studies as much as for the common reader.

ANTONIO SANNA

Independent Scholar and Dubber, Italy

JAMES L. GELVIN and NILE GREEN (eds.), *Global Muslims in the Age of Steam and Print* (Oakland: University of California Press, 2014), 312 pp. ISBN 9780520275027

James L. Gelvin ve Nile Green editörlüğünde üç bölüm ve on iki makaleden oluşan bu kitap Ortadoğu ve Güneydoğu Asya'da modern iletişim ve ulaşım araçlarının kullanımı ile Müslümanların sosyal ve ekonomik alanda nasıl bir dönüşüm geçirdiklerini analiz eden bir kitaptır. Batılılaşma, yabancılaşma ve modernleşme gibi kavramlar sadece Batı'nın Doğu'yu etkilemesi değil Doğu'nun da Batı'ya verdiği cevap ile beraber bu kitapta değerlendirilmiştir.

Michael Laffan, "Sufi Yüzyılı mı? GüneyDoğu Asya'daki Sufi Tarikatların Modern Yayılışı" başlıklı yazıda, GüneyDoğu Asya'daki farklı tasavvufi pratikleri, farklı zikir usüllerinin takip edilmesi ve Ramazan ayının başlangıç ve bitişinin hesaba yahut gözleme dayalı olarak yapılması gibi, benimseyen sufi tarikatlar arasındaki etkileşim bu bölgedeki Hollanda hegemonyası ile politik ilişkiler bağlamında anlatılmıştır. Yazara göre, Mekke'nin hem hac merkezi hem de İslami düşüncenin entellektüel merkezi olması GüneyDoğu Asya'daki sufi akımları şekillendirmiştir. Nakşibendi tarikatında ortaya çıkan yeni zikir formunun Mekke'den GüneyDoğu Asya'ya hac ibadeti aracılığı ile yayılması Mekke'nin Ondokuzuncu Yüzyıl'da entellektüel bir dini merkez olduğunun da ispatıdır. Yazarın dikkat çektiği ikinci husus, Mekke'nin entellektüel üretimde Yirminci Yüzyıl'da rol model olması GüneyDoğu Asya'daki matbaa faaliyetlerine de ivme kazandırmasıdır. Yazar, Awarif al-Maarif, Fethul Arifin, Cami Usul al-Awliya gibi önemli sufi eserlerin yayımlanmasını ve aylık al-İmam isimli bir derginin basılmasını yapılan kültürel faaliyetlere örnek olarak göstermiştir.

Okuyucunun beklentisi, yazarın Güney Doğu Asya'daki Hollanda hegemonyasının politik alanda sufi akımlarla iletişimine yer verilmesi yönündedir. 1869'da Süveyş Kanalı'nın açılması Mekke ile Güney Doğu Asya bölgesi arasındaki etkileşimi "hız"landırması ve yoğunlaştırması buharlı gemiler aracılığıyla gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda bu iki bölge arasındaki etkileşim Güney Doğu Asya'ya inşa edilen modern tren yolları ile de geleneksel sufi okullarının faaliyetlerini yaygınlaştırmıştır. Makalede, yazarın Hollanda sömürgesinin 1880'lerdeki Mekke'yi sadece hastalık ve politik problemlerin kaynağı olarak değerlendirmesi "dini alan" ile "politik alan" ilişkisini yahut "kültürel alan" ile "politik alan" etkileşimini açıklamaya yeterli olmamaktadır (s.31).

Prof. Amal Ghazal "Bir Osmanlı Paşası ve İmparatorluğun Sonu: Süleyman el-Baruni ve İslami Reform Ağı" isimli makalesinde Süleyman el-Baruni'nin biyografisini merkeze alarak çevredeki Osmanlı bürokrasisinin kolonyal faaliyetlere karşı reaksiyonunu Osmanlıcılık, İslamcılık ve Milliyetçilik, özelden de Arap milliyetçiliği, bağlamında anlatmıştır. Avrupalı devletlerin kolonyal faaliyetleri ve işgalleri sadece Sünni ve Şii mezhepleri arasında değil kırsal bölgelerde varlığını devam ettiren mezhepler arasında da reform hareketlerinin (Nahda) başlamasına ve Müslümanlar arasında etkileşimin artmasına sebep olmuştur. Prof. Ghazal özellikle harici olarak tanımlanan İbadilerin Sünni reform hareketleri ile çok yakın bir etkileşim halinde olduklarını Umman, Doğu ve Kuzey Afrika'daki tarihi tecrübelerle anlatmıştır (ss.42-44). Prof. Ghazal, Müslüman toplumlarda marjinal kabul edilen İbadiliğe mensup bir devlet adamının Ortodoks Sünni reform hareketlerine desteğini yeni bir İbadi kimliğinin ortaya çıkışı şeklinde yorumlayarak Ondokuzuncu Yüzyıl'daki modern kimlik tanımlarına da mezhepler üstü ve kozmopolit bir boyut kazandırmıştır.

Prof Ghazal İbadi bir reformcu olan El-Baruni'nin sufi akımları eleştirisinden dolayı bir müddet tutuklu bulunduğunu daha sonra suçsuz bulunduğu serbest bırakıldığını söyleyerek reformcular ile sufi akımlar arasındaki karşıtlığa da değinmiştir. Prof. Ghazal'a göre Sultan II. Abdulhamid'in çevresindeki sufi danışmanlarının Baruni'nin tutuklanmasında etkili olduğunu da iddia eder (s.47). Süleyman El-Baruni, İbadi bir entellektüel, reformcu, komutan ve devlet adamı olarak "Müslüman Birliği" düşüncesini benimsemiş olmasına rağmen, okuyucunun eleştirisi ise Prof. Ghazal'in Baruni'nin "birlik" tanımını hangi kriterleri esas alarak yaptığını açıklamamış olmasıdır. Yazar, Baruni'nin emperyal güçlere karşı mücadele ederken "birlik" kavramını Osmanlıcılık ve Osmanlı'nın yıkılmasından sonra da "Arapçılık" olarak ifade etse de, sözkonusu edilen dönemde farklı mezhepler ve dini akımlar arasında çatışmaların devam etmesi nedeniyle okuyucu Baruni'nin 'birlik' teriminin din merkezli değil, dini argümanlarla süslenmiş politik çıkar merkezli olduğunu düşünmektedir.

Prof. Scott Reese "Aden'in Rehber Müslümanı": Aden Sömürgesinde Kişisel Eğilimler, İmparatorluk İletişim Ağı ve Toplum İnşası adlı makalesinde sekülerlik ve geleneksellik karşıtlığı içerisinde Muhammed Yasin Han'ın, Adenli olmayıp Hindistanlı bir avukat olmasına rağmen, lider bir Müslüman bürokrat ve entellektüel olarak Aden'deki faaliyetleri ve diğer Müslümanlarla olan iletişimi incelenmiştir. Yazarın temel tezi ise, ister seküler ister geleneksel görüşü benimsemiş olsun, tüm Müslüman entellektüel, aktivist ve bürokratların matbaa ve buharlı tren aracılığı ile birbirleri ile yakın bir etkileşim halinde olduklarıdır. Yazarın bu çalışmasını ayrıcalıklı kılan nokta şudur: Daha önce imparatorluk ve kolonileşme üzerine yapılan çalışmalarda imparatorluğun karmaşık ekonomik ve politik bir ilişki ağı olduğu tezi açıklanırken, bu çalışmada yazar, imparatorluk terimine önemli tarihi aktörlerin hayatını esas alarak yaklaşmış ve karmaşık ilişki ağını kişilerin hayatına indirgemıştır.

İlham Khuri-Makdisi Mısır Yüzyılının Bitişi: Akdeniz için Bir Bağ ve Global Radikal İletişim Ağları başlıklı yazısında Mısır'a Ondokuzuncu Yüzyıl'da nüfuz eden reformist solcu ideolojilerin radikal sol hareketlerinden farklı bir tarihi tecrübe ortaya çıkardığını anlatıyor. Reformcu sosyalist fikirlere adaptasyon süreci kamu alanında işçi hakları, anayasal parlamento düzenine geçiş, temsiliyetçi hükümet yapısı ve konuşma özgürlüğü gibi politik taleplerle ortaya çıktığını savunur. Okuyucunun dikkatini çeken nokta ise,

Makdisi'nin 1870 ile 1914 yılları arasında Mısır'ın globalleşme süreci olarak değerlendirip "Batılılaşma süreci" olarak değerlendirmemesidir. 1870 yılından itibaren Mısır'ın dünya ekonomisine entegre olmaya başladığını iddia eder. Yazara göre, posta ve özellikle de telgraf sistemi Mısır'ı radikal bir şekilde global dünyaya bağlamıştır. Yazarın ifadesiyle "global radikal kültürün merkezinde yer alan Mısır şehirleri iki fenomen üretmiştir": Kitapların tercüme edilmesi ve basımı özellikle de dergi ve gazetelerin basılması (s.80). Yazar, tercüme faaliyetini globalleşme sürecinin merkezi olarak görür (s.81).

Eric Tagliacozzo "Kolera Zamanında Hac: Hac Gemileri ve GüneyDoğu Asya'dan Kızıl Deniz'e Salgın" isimli makalesinde vebanın hac yoluyla GüneyDoğu Asya'dan Hicaz bölgesine ve oradan da yine hac yoluyla dünya toplumlarının sağlığını nasıl tehdit ettiğini aynı zamanda İngiltere ve Hollanda gibi sömürge devletlerinin vebaya karşı nasıl tıbbi önlemler almaya çalıştıklarını konu edinmiştir. Yazar, en tehlikeli veba salgınlarının 1831, 1865 ve 1893 yıllarındaki salgınlar olduğunu söyler. (s.116). Sömürge devletleri tarafından hac ibadeti her ne kadar salgın hastalıklara sebebiyet veren bir problem olarak görülse de aynı zamanda gayr-i müslimlerin giremediği Hicaz bölgesinden de sömürgelerden gelen Müslüman hacılar vasıtası ile haber alma aracı olarak da değerlendirilmiştir (s.115).

Robert Crews "Şeytanla Ticaret mi?: Global Silah Ticareti ve Düzensizlik Politikası" isimli makalesinde silah ticaretinin Avrupa kolonyalizminin yayılışında ve Ortadoğu'da milli devletlerin kuruluşunda nasıl bir rol oynadığını incelemiştir. Avrupalı silah tüccarlarının Ortadoğu silah pazarına ilgilerinin artmasıyla bu bölgede isyanlar da görülmeye başlandı. Zanzibarlı, Ummanlı ve Ermeni isyancılar silah tüccarlarının önemli müşterileriydi. Avrupalı silah tüccarları ile Ortadoğu'daki isyancılar arasındaki iletişim bu bölgedeki monarşik rejimler tarafından "düzensizlik" olarak yorumlandı.

Ann E. Lucas, "Buhar ve matbaa çağında İran müziğinin ortaya çıkışı, 1880-1914" isimli makalesinde müziğin İran'da kamu alanıyla özel alanın buluşturulduğu yeni bir global alan ve aynı zamanda müzisyenin ve müziğin toplumdaki sosyo-ekonomik yerinin de yeniden tanımlandığını inceliyor. Yazar, müziğin kurumlaştırılmasına pek değinmese de Kacar Hanedanı'nın himaye ve desteği ile müzisyenlere beste yaptırılarak kamu alanında hanedanın politik gücü artırılmaya çalışılmıştır. (s.146).

Matthew S. Hopper "Kuru Meyvenin Globalleşmesi: Doğu Arap ekonomisinde Dönüşümler, 1860-1920" isimli makalesinde hurmanın Amerika'ya ihracı ile Doğu Arap ekonomisinin globalleşme sürecini anlatmıştır. Yazarın anlatışına göre, 1850 ve 1860'larda Kuzey Amerika kıtası ile Arabistan arasındaki hurma ve kahve ticaretinde bir patlama yaşandı. Hurma pazarının genişlemesi Hindistan'daki Britanya Hükümeti'ne yeni bir telgraf hattı çekmeyi mecbur kılmıştır. Yeni hat Londra'dan Bombay'a çekilmiş ve Arap tüccarlar ile Avrupa ve Amerikalı tüccarlar arasında yeni bir iletişim yolu ortaya çıkmıştır. Ondokuzuncu yüzyılın hurma ticareti köle ticaretini de doğrudan etkileyerek 1930'lara kadar Umman bölgesinde devam etmiştir. Sulama metodlarının geliştirilmesi iş gücüne gereksinimi azalttığından Umman bölgesinde köle talebinin de azalmasına sebep olmuştur. 1920'li yılların başlarında Amerikalıların Kaliforniya'da hurma yetiştirmeye başlamasıyla Arap Yarımadası'ndan Amerika'ya hurma ihracatı azalmıştır (s.175). Başlangıçta hurma yetiştiriciliği ve üretimi Arabistan'da yapılsa da 1920'li yıllarda Amerikalılar Kaliforniya'da modern sulama ve hurma yetiştirme metodlarıyla hurma üreticisi konumuna gelmişlerdir. Okuyucunun sorgusu, yazarın Amerikalıların modern hurma üretim hamlesine Arap hurma üreticilerinin niçin cevap veremediği, modern tarım metodlarına neden başvurmadıkları veya başvurmadıkları konusunun açıklanmamış olmasıdır.

Ronit Ricci "Java'nin İslamlaşması: Sri Lanka'dan Bir Bakış" adlı makalesinde Java'nin İslamlaşması toplumlararası etkileşim araçlarından olan ticaret ve edebi eserlerin transferi ile sağlandığı tezi ele alınmıştır. Edebi eserlerin, özellikle de eski dönem hikaye ve menkıbelerin doğruluğundan emin olunmasa da modern dönemde yeniden gündeme getirilmesi tarih ve edebiyat merkezli bir bilinç oluşumuna örnek olarak gösterilebilir. Okuyucunun eleştirisi, bu hikayelerdeki dini konuların İslamlaşmayı sağladığı teziyle beraber neden din faktörünün 'bilinç' oluşumundaki etkisinin de analiz edilmemiş olmasıdır.

Jeremy Prestholdt “Zanzibar’dan Beyrut’a: Seyyide Selma bint Said ve Kozmopolitanizmin Gerilimleri” isimli makalesinde bir kavram olarak global bilincin iletişim teknolojisinin etkisi ile popülerlik kazandığı tezi işlenmiştir. Global entegrasyon ekonomik ve kültürel etkileşimi sağlamasının yanında kişilerin mekan ve zaman algısını da değiştirmiştir. Yazara göre modernlik kavramı da global bilincin oluşumu ile toplumlar tarafından amaç haline getirilmiştir. Yazara göre, Zanzibar Sultani Bargaş (Barghash)’in faaliyetleri globalizme entegrasyonu sağlamıştır. Gazete ve dergilerin basımı ve buharlı gemi ile ticaretin başlaması sonucunda toplumlar birbirinden daha fazla haberdar olmuş ve bu etkileşim yeni giyim tarzlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Seyyide Selma bint Said, Sultan Mecid’in ailesinden olan fakat çeşitli politik nedenlerle de dışlanmış bir Zanzibarlı kadın olarak Hıristiyan bir Avrupalı ile gayrimeşru ilişki sonucu çocuk sahibi olmuş ve İslamiyet’i terkedip Hıristiyan olmuştur. Yazar, Zanzibar toplumunda marjinal olarak görülen bu kadının otobiyografisi üzerinden “Doğulu” bir kadının “Batı’yı” eleştirisini yabancılaşma terimi ile açıklamıştır. Seyyide Selma bint Said Zanzibarlı bir kolenin bile yoksul bir Avrupalıdan daha iyi hayat şartlarına sahip olduğunu, Avrupa medeniyetinin toplumda yabancılaşma ve ahlaksızlık gibi iki “hastalığı” ürettiğini ve bu hastalıkları da diğer toplumlara “medeniyet” adı altında bulaştırdığını savunuyor. Bu durumla ilgili olarak Seyyide Selma bint Said, Osmanlı’nın modernleşme çabalarının da Osmanlı Devleti’ni politik alanda zayıflattığını iddia ediyor. Okuyucunun yorumu, Seyyide Selma bint Said’in hayat hikayesinden hareketle Doğulu bir kadının Batılı bir şehre yerleşmesi, dinini değiştirmesi bile hayata bakış ve aidiyet bilincini değiştirmesine yetmemektedir. Doğu’nun Batı’dan ahlaken daha üstün olduğu düşüncesi Seyyide Selma bint Said’in zihnini şekillendiren ana temadır.

Homayra Ziad, “Yecuc ve Mecuc’un Donusu: Abdülmecit Daryabadı’nın Hac Seyahatinde Politika ve Pan-İslamizm” isimli makalesinde Abdülmecit Daryabadı’nın hac seyahatini ekonomik, kültürel ve epistemik yabancılaşmaya dini ve ahlaki terimlerle verilen bir cevap olarak yorumlamıştır. Okuyucunun dikkatini çeken husus şudur: Yazar “modernist Müslümanlar” terimini kullanırken açıklamasını yapmamıştır. Yazarın, Daryabadı’nın de modernist bir Müslüman olduğu iddiasının da kriterleri söylenmeyip Daryabadı’nın Avrupa’da eğitim gördüğü vurgulanmıştır. Halbuki yine yazarın iddiasına göre Daryabadı endüstrileşmeyi de Batılılaşma sürecini de “Yecuc Medeniyeti” (s.236) olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla, “modernist Müslüman” ifadesi tanımı yapılmadan kullanılmıştır.

Zvi Ben-Dor Benite “[Muhammed] Abduh’u Çin’e Taşımak: Erken Yirminci Yüzyılda Çin-Mısır Entellektüel İlişkisi” isimli makalesinde Mısır ile Çin arasındaki entellektüel etkileşim Muhammed Abduh’un Tevhid Risalesi’nin Çinceye çevirilmesi ile başlamış, bazı Çinli Müslümanların El-Ezher Üniversitesi’ni 1900’lu yılların başlarında ziyaret etmeleri ve son olarak Cemal Abdunnasır’ın Çin Başkanı Zhou Enlai’in Bandung Konferansı’nda görüşmesi ile de devam etmiştir. Çinli Müslümanlar selefi akımlar üzerinden İslam’ı tanımış ve buradaki El-Ezher Üniversitesi’ne de Müslüman Çinli öğrencileri göndermişlerdir.

Sonuç olarak, “Buhar ve Matbaa Çağında Global Müslümanlar” isimli bu kitap Ondokuzuncu Yüzyıl’da Müslümanların Batı ile olan ilişkilerini iletişim araçları üzerinden yeniden yorumlamıştır. Toplumlar arası etkileşim ticaret, hastalık, modern iletişim araçları, bilimsel ve edebi eserlerin çevirisi, seyahat notları gibi Dünya Tarihi’nin analiz terimleri ile sosyal ve ekonomik tarih aydınlatılmaya çalışılmıştır. Mikro tarih çalışması gibi görülen Arabistan’daki hurma ticaretinde başlangıçta hurma, Doğudan Batıya ihraç edilirken Batının teknolojik üstünlüğü ile Batıdan Doğuya ihraç edilmesi, her mikro tarih konusunun makro tarihin de konusu haline getirilebileceğinin ispatı olmuştur. Okuyucu, bu kitabın Dünya Tarihi öğrencilerinin mutlaka okuması gereken bir kitap olduğunu düşünmektedir.

TAHİR NAKİP

The Kings University, Politics–History–Economy Department